

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

§. 1. De Regularibus in communi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

TITULUS ULTIMUS.

DE

REGULARIBUS.

FUssissimam hanc materiam, ut Tyronum captui accommodetur facilius, & via ad veritatem pateat apertius, in quinque contraximus *sphos*, acturi §. 1mo de Regularibus in commu-

ni. 2do de ingressu Religionis. 3^{tio} de voto in communi. 4to de Professione Religiosa. 5to de obligationibus Religioforum, huic Libro per appendicem de Monialibus finem imposturi.

§. Primus.

DE

Regularibus in communi.

Quæres primo. Unde nomen Regularis?

ꝛ. Derivatur à Regula; ita omnes Clerici à primæva institutione appellantur Regulares vel Canonici, ob Canonem vel Regulam Ecclesiasticam, cui erant astricti. *can. si qui verò. 3. & seqq. dist. 32.*

Quæres secundo. An in primitiva Ecclesia omnes Clerici fuerint Religiosi?

ꝛ. Vivebant tunc quidem omnes Clerici sub Regula cum Episcopo in communi, clausurâ, paupertate, & obedientiâ, ut constat ex *Canon. dilectissimi. 2. can. necessaria. 3. can. quia tua fraternitas. 8. caus. 12. q. 1. can. in omnibus. 34. de consecrat. dist. 5.* Et ad talem vitam communem hortatur Gregor. VII. in *cap. quoniam. 9. de vita & honest. Cleric.* Non

tamen omnes erant Religiosi, quia non se omnes ad communem vitam & obedientiam per votum astringebant, sed quamvis ex communi Ecclesiæ patrimonio viverent, patrimonia tamen sæcularia privata habere poterant, unde inter Clericos sæculares & Regulares facta est distinctio.

Quæres tertio. Quid est Religio?

ꝛ. Religio 3pliciter sumi potest: 1mo pro virtute, quâ DEO debitus exhibetur cultus. 2do pro communitate, quæ DEUM per fidem & opera bona colit, unde Christiana dicitur Religio. 3^{tio} pro Statu Religioso, qui est stabilis modus vivendi in communi editis tribus votis substantialibus, perpetuæ castitatis, paupertatis & obedientiæ ad Christianam tendens perfectionem charitatis.

Quæ-

Quæres *quarto*. Quæ ad substantiam Status Religiosi requiruntur conditiones? *Re. Sequentes: 1ma.* Ut serventur tria consilia Evangelica perpetuæ castitatis, paupertatis, & obedientiæ, quæ Statui Religioso essentialiter sunt annexa, ut colligitur *ex cap. cum ad monasterium. 6. de Statu Monach. in fine.* "Abdicatio proprietatis, sicut & custodia castitatis aded est annexa Regulæ Monachali, ut contra eam nec summus Pontifex possit licentiam indulgere." Cujus ratio est: quia Status Religiosus est via & tendentia ad Christianam perfectionem, quæ juxta Apostolum *ad Coloss. 3.* in charitate DEI consistit, acquirendam; ad perfectam autem charitatem requiritur renuntiatio rerum omnium creaturarum, quæ perfectum amorem impedire possunt, qualia sunt divitiæ, quæ per paupertatem, voluptates corporis, quæ per castitatem, & propria voluntas, quæ per obedientiam abdicatur.

2da. Ut hæc tria consilia Evangelica voto perpetuam obligationem inducente saltem ex parte voventis firmentur. Ratio est: quia Status aliquam immobilitatem significat, ut patet in Statu Episcoporum, conjugatorum, servorum, qui non ad tempus, sed stabiliter & in perpetuum sunt obligati. Dixi: *Saltem ex parte voventis*: quia ex parte illius, cui fit votum, non est necessaria reciproca perpetua obligatio, ut patet in servo, qui ex parte sua perpetuam Domino serviendi habet obligationem, quamvis Dominus eundem manumittere possit, ita in Societ. JESU Scholastici à Greg.

XIV. veri Religiosi sunt declarati, qui habent perpetuam in Societate manendi obligationem, licet Societas eosdem perpetuo retinere non teneatur, sed ob justas causas eos dimittendi habeat facultatem.

3tia. Ut ex parte voventis actualis fiat traditio, per quam se vovet DEO, & Religionis dedicat, ex parte verò Religionis externa acceptatio, quibus mediantribus homo Statum mutans peculiariter in dominium, sortem, & familiam DEI transit, Prælato sive Superiore Religionis profitentem in familiam & Corpus mysticum Religionis adoptante. Colligitur *ex cap. porrectum. 13. de Regular.*

4ta. Ut tria vota in Religione per Sedem Apostolicam approbata emittantur; approbatio enim omnium Religionum summo Pontifici est reservata. Ut constat *ex cap. fin. de Religios. domib. & cap. unic. eod. in 6.* Quamvis antiquitus Religiones ab Episcopis pro suis Diocesisibus approbarentur, hodie tamen approbatio Religionum inter majores Ecclesiæ causas supremo Capiti reservatas numeratur. Requiritur autem, ut non solum modus vivendi tanquam licitus sit approbatus, sed etiam pro vera Religione seu Statu Religioso approbari debet. Ratio est: quia super communem Christianorum Statum is nequit esse, nisi modo speciali à Christo descendat, mediante scilicet ipsius summo in terris Vicario.

Quæres *quinto*. Quis Author Status Religiosi, & unde ejus antiquitas probatur?

Re. 1mo. In ipso legis gratiæ diluculo divus Joannes Baptista ex eremo ad Jordanis

danis fluente veritatis & penitentiae
 Præco, vitæ Monasticæ & Religiosæ
 Antesignanus fuit, ut testatur S. Hiero-
 ny. n. in *Epist. ad Virg. Eustochium*. Chri-
 stus Præcursores secutus Statum Reli-
 giosum quoad substantiam instituit,
 quando ad tria consilia Evangelica ad-
 hortatur, ad paupertatem Luc. 14. *Nisi*
quis renuntiaverit omnibus, quæ possidet,
non potest meus esse discipulus. Ad castita-
 tem Matth. 19. *Sunt Eunuchi, qui se ipsos*
castraverunt propter Regnum cælorum. Ad
 obedientiam, quæ in abnegatione sui &
 propriæ voluntatis consistit, Matth. 19.
Vade, vende omnia, quæ habes, & da pau-
peribus, & sequere me, & habebis thesau-
rum in cælo. Apostoli doctrinam Christi
 secuti Matth. 19. dicunt: *Ecce nos reli-*
quimus omnia, scilicet conjugium, bona
temporalia per votum castitatis & pau-
peritatis, & secuti sumus te, obedi-
tiam profitendo.

2do. Post tempora Apostolorum, Cle-
 mens I. quem S. Petrus Succellorem ordi-
 navit, & post Linum & Cletum Sæculo
 primo Ecclesiam rexit de vita Religiosa
Epist. 5. ita scribit: Communis vita
 omnibus necessaria est, & maximè his,
 qui DEO irreprehensibiliter militare,
 & vitam Apostolorum eorumque Disci-
 pulorum imitari volunt. Sæculo 2do
 Pius I. qui Ecclesiam circa annum 156.
 gubernavit, ritum in sacris Virginibus
 velandis & consecrandis decrevit. *can.*
Virgines. 15. caus. 20. q. 1. Sæculo 3tio
 Urbanus I. qui circa annum 224. præfuit,
in can. scimus. 9. caus. 12. q. 1. "Scimus
 vos non ignorare, quia hætenus vita
 communis inter omnes Christianos vi-

guit, & adhuc DEI gratiâ viget, &
 maximè inter eos, qui in sortem Do-
 mini sunt electi, id est, Clericos. Qui-
 cunque vestrum vitam communem
 susceptam habet, & novit se nihil pro-
 prium habere, videat, ne pollicita-
 tionem suam irritam faciat: Sed hoc,
 quod Domino est pollicitus, fideliter
 custodiat, ne damnationem, sed præ-
 mium sibi acquirat."

Eutychianus Papa, qui eodem Sæculo
 circa annum 277. sedit, in *can. si quis*
Episcopus. 91. caus. 11. q. 3. Monachorum
 facit mentionem. Sæculo 4to Sylvester I.
 qui circa annum 214. Apostolicam tenuit
 Cathedram, in *can. à Subdiacono. 5. dist.*
93. Abbati Monachus in omni loco re-
 prætentet obsequium. Concilium Nicæ-
 num, quod fuit circa annum 341. in *can.*
placuit. 1. caus. 16. q. 1. "Placuit omni-
 bus residentibus in sancta Nicæna Sy-
 nodo, ut Monachorum conversatio &
 vita secundum etymologiam nominis
 ab omnibus discrepet."

Syriscus Papa, qui circa annum 385.
 Ecclesiæ præfuit, in *can. Monachos. 29.*
caus. 16. q. 1. Monachos, quos tamen
 morum gravitas, & vitæ ac fidei institu-
 tio sancta commendat, Clericorum offi-
 cii aggregari & optamus, & volumus.
 Hoc eodem Sæculo plura monasteria à S.
 Antonio in Thebaide, à S. Pachomio in
 Ægypto, à S. Hilacione in Palaestina, SS.
 Basilio & Athanasio in Græcia sunt insti-
 tuta.

Sæculo 5to S. Augustinus in Africa
 Religiosas familias utriusque sexus insti-
 tuit, quo eodem Sæculo Canonici Re-
 gulares à Gelasio Papa I. qui Ecclesiam

An-

Anno 492. administravit, Romæ in monasterio vel Ecclesia Lateranensi sunt positi, à quo usque hodie Canonici Lateranenses vocantur. Sæculo 6to S. Benedictus Monachorum Pater appellatus floruit.

Quæres sexto. An ergo Status Religiosus Juris Divini?

R. Si Status Religiosus quoad particularem modum vivendi sive Regulam spectetur, non est ex Christi institutione, sed Ecclesiæ, quæ etiam certas condiciones ponere potest, sine quibus vota tanquam Religiosa acceptari non debeant, quæ condiciones etiam pro temporum varietate mutari possunt. Sic primis Sæculis vota Religiosa absolutam indissolubilitatem non continebant, ut probat *Suar. tom. 3. de Relig. lib. 2. cap. 14. n. 14.* Ita etiam vota Religionis matrimonium post Professionem non irritabant, quod quamvis illicitum & sacrilegum, validum tamen erat. *Arg. can. nuptiarum. 41. can. de viduis. 42. caus. 27. q. 1.* Innocent. II. in Concilio Rom. legem tulit, ut refertur *in can. ut lex. 40. caus. 27. q. 1.* ut qui S. Ordine initiati vel Religionem sunt professi, si uxores sibi copulare præsumpserint, separentur.

Quæres septimo. Qualis diversitas & distinctio Religionum?

R. Quamvis omnes Religiosi Ordines in iis, quæ ad essentiam Religionis spectant, scilicet tribus votis substantialibus ab Ecclesia acceptatis conveniant, inter se tamen vel ex fine proprio, ad quem quilibet Ordo in particulari est institutus, vel ex diversis mediis & exercitiis, quibus tum ad vota servanda, tum

ad eundem finem tendunt, distinguuntur.

Quæres octavo. Quinam Ordines ex fine distinguuntur?

R. Ob diversitatem finium Ordines in contemplativos, activos & mixtos dividuntur. Ordo vitam contemplativam habet, qui præter observantiam votorum substantialium in contemplatione rerum Divinarum potissimum se exercet, quales ferè sunt omnes Religiones Monastica Benedictonum, Cisterciensium, Carthusianorum, &c. quæ principaliter & ex fine suo ad solam contemplationem ordinantur.

Ordo vitam activam habet, qui ad opera misericordiæ circa proximum principaliter ordinatur, quales sunt Ordines militares, qui tribus substantialibus votis editis vi proprii instituti ad militandum pro Christianæ Religionis & Ecclesiæ defensione ordinantur, Ordines hospitalarii, qui tribus votis emissis ad hospitalitatem in curandis infirmis, vel excipiendis peregrinis, sepeliendis mortuis, redimendis captivis vi instituti diriguntur.

Ordo Religiosus vitam mixtam proficitur, qui tam ad contemplationem, quam ad actionem erga proximum principaliter est institutus, tales in Ecclesia illi sunt Ordines, qui ad docendum, prædicandum, Sacramenta administranda, &c. erecti sunt, & vocantur Ordines Clericales, in hoc ab Ordinibus Monachalibus distincti, quod per se primò ad ministeria Clericorum in Divino cultu, & procuranda animarum salute ordinantur, ut patet ex pluribus textibus.

canj. 15. q. 1.

Quæ-

Quæres nono. Quinam ex his Ordinibus perfectiores?

R. Cum S. Thom. 2. 2. q. 188. a. 6. 1mo. Religiones seu Ordines, qui ad docendum & ad Verbum DEI prædicandum sunt ordinati, ac vitam ex contemplativa & activa mixtam profitentur, cæteris omnibus procul dubio antecellunt, quia contemplata aliis communicant. 2do. Ordines, qui ad hospites excipiendos, eleemosynas distribuendas, & ad similia externa pietatis opera exercenda sunt destinati, ac vitam profitentur activam, infimum inter Religiones locum obtinent. 3tio. Ordines ad contemplationem instituti medium inter utrasque tenent gradum excellentiæ.

Quæres decimo. Qualiter Ordines ex mediocritate diversitate distinguuntur? R. 1mo. Ordines Mendicantes à non Mendicantibus distinguuntur, Ordines non Mendicantes sunt, qui bona immobilia in communi possident, possidere verò bona immobilia in communi non præjudicat Religiosæ perfectioni, ut probat Doctor Angel. 2. 2. q. 188. a. 7. Ordines Mendicantes sunt, qui etiam paupertatem in communi sectantur, & ex primæva institutione nulla bona immobilia in communi possident, licet de facto vel ex concessione Pontificis, vel ex consuetudine approbata quædam bona immobilia habere videantur. De his agitur cap. unic. de Religios. domib. in 6 ubi quatuor Ordines Mendicantes approbantur, scilicet: Prædicatorum, Fratrum Minorum, Eremitarum S. Augustini, & Carmelitarum, quibus postea alii accesserunt. Cap. unic. de excess. Pralat. in 6.

Clement. 1. de Regul. Clement. cupientes. 3. de panis. Extrav. unic. de offic. Custod. inter com. Extrav. vices. 2. de treug. & pace. inter com. Extrav. 1. de Regular. inter com.

2do. Religiones seu Ordines eundem finem habentes, sive Mendicantes, sive non Mendicantes secundum diversas regulas & particulares constitutiones, juxta quas vivunt, inter se distinguuntur. Ab Ecclesia autem approbatæ quatuor principales numerantur Regulæ, sub quibus omnes ferè militant Ordines: 1ma S. Basilii, quam ferè Ecclesiæ Orientalis Græci tenent Monachi. 2da S. Augustini, secundum quam vivunt infinitæ ferè Religiones, ut dicit Donatus tom. 2. de Regular. tract. 1. q. 2. 3tia S. Benedicti, sub qua vivunt Cistercienses & aliæ Reformationes. 4ta S. Francisci, quam tenent Minores de Observantia, Conventuales, Capucini, & tertia Regule de Pœnitentia: singuli tamen Ordines, qui sub eadem Regula militant, proprias & speciales, quibus inter se discrepant, habent constitutiones. Præter prædictas quatuor Regulæ habent propriam & ab aliis distinctam Regulam vel Constitutiones à suis Fundatoribus datas Carthusiani, Minimi, Patres Societ. JESU.

Quæres undecimo. Quinam ex his Ordinibus digniores?

R. Inter Ordines eundem finem vel contemplationis, vel actionis, vel ex utroque mixtum habentes ille est perfectior, qui habet media non plura, vel austeriora, sed finem intento magis proportionata, ut similiter præclare docet Doct. Ang. l. c. a. 6. & 7.

Quæ-

Quæres duodecimo. Qualis inter Ordines præcedentia?

Re. 1mo. Clerus Sæcularis præcedit Clerum Regularem. *Tamb. de jure Abbat. tom. 1. disp. 25. q. 2. n. 19.* Ratio est: quia cætus Clericorum est dignior, quàm cætus Monachorum. *Gloss. fin. in cap. qualiter. 24. de accusat.* Et colligitur *ex can. legi Epistolam. 36. caus. 16. q. 1.* Abbas tamen Regularis omnes præcedit Canonicos etiam Cathedrales, & illis dignior habetur, quando singuli incedunt, hoc est: dum Abbas cum aliquo Canonico in singulari concurrat. Ratio est; quia dignitas Abbatialis major post Episcopum dignitas existit. *Arg. can. si quis deinceps. 12. caus. 16. q. 7.* ubi immediatè post Episcopatum ponitur Abbatia.

Dixi: *Dum singuli concurrunt*, quia quando Canonici collegialiter procedunt, & in omnibus actibus, quibus Ecclesiam Cathedralè repræsentant, Canonici Cathedrales præcedunt Abbates. Ratio est; quia Ecclesia Cathedralis præ aliis honorari debet. *cap. quamvis. 4. de præbend. in 6.* Et est dignior aliis Ecclesiis ob caput suum, quod Episcopalem habet dignitatem, quæ est culmen dignitatum. *cap. Venerabilis. 37. de præbend. Gloss. in cap. licet. 2. de præb. in 6. verb. dignitatum.*

2do. Circa Ordines Monachales Greg. XIII, in constitutione, quæ incipit: *Exposcit pastoralis.* Anno 1583. hanc fecit ordinationem, ut appellationibus quibuscunque remotis ille Ordo Mendicantium præcedere debeat in processionibus, qui est in possessione præcedentiæ ac juris præcedendi: quando verò non

R. D. Schngrrenberg Instit. Jur. Can.

potest probari, vel constare de quasi possessione præcedentiæ hujusmodi, illi Fratres Mendicantes in processionibus tam publicis, quàm privatis præcedere debent, qui in loco controversiæ sunt antiquiores, ita ut si contigerit nova monasteria vel domus alicujus Ordinis ex dictis Mendicantibus esse erecta vel instituta, ille Ordo, qui prius monasterium vel domum in loco habuerit, præcedat.

3^{tio}. Superest quæstio, quinam inter antiquos Ordines scilicet Monachales, inter quos præeminet Ordo S. Benedicti, & Ordines Regularium Canonicales, inter quos præcipuus Ordo Canonicorum Regularium S. Augustini præcedere debeant. Hæc quæstio acriter agitata tempore *Concilii Trid.* ac pro utraque parte famosissimi Canonistæ ac Facultates Juridicæ sua consilia juris ediderunt.

Fundamenta utriusque partis refert *Tambur. Abbas Benedictinus de jure Abbat. tom. 1. disp. 25. q. 1.* S. Pius V. finalem sententiam dedit, dicendo Abbates, Prælatos & Canonicos Regulares Congregationis Lateranensis, uti & Clericos in linea veste & Clericali habitu incedentes in processionibus & omnibus actibus publicis Abbates, Prælatos & Monachos Ordinis S. Bened. Cassinenses præcedere: quando verò prædicti pro se sine Conventibus in Conciliis Generalibus, Provincialibus, Synodalibus & aliis actibus publicis vel privatis conveniunt, inter se juxta singulorum ipsorum Abbatum ibidem intervenientium priorem & antiquiorem promotionem ad Abbatiam, ac illâ promotione duntaxat, non autem congregatione in ordine, cujus fuerint, attentis præcedere debeant. *Tamb. cit.*

Cc

§. 2^{dus}.